

Suvestinė redakcija nuo 1999-12-01 iki 2000-08-31

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1996, Nr. [12-313](#), i. k. 0961010ISTA001-1175

LIETUVOS RESPUBLIKOS KARDOMOJO KALINIMO ĮSTATYMAS

1996 m. sausio 18 d. Nr. I-1175
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS PAGRINDINĖS NUOSTATOS

1 straipsnis. Kardomojo kalinimo įstatymo paskirtis

1. Kardomojo kalinimo įstatymas nustato asmenų, kuriems kardomąja priemone parinktas suėmimas, taip pat asmenų, nuteistų laisvės atėmimo bausmė, laikymo kardomojo kalinimo vietose tvarką ir sąlygas.

2. Kardomojo kalinimo įstatymo nustatyta kardomojo kalinimo (suėmimo) tvarka yra vienoda ir privaloma visoms valstybės institucijoms, pareigūnams ir asmenims.

2 straipsnis. Kardomojo kalinimo įstatymo uždaviniai

Kardomojo kalinimo įstatymo uždaviniai – nustatyti taisykles, kuriomis remiantis kardomojo kalinimo vietose laikomi asmenys negalėtų pasislėpti nuo parengtinio tyrimo ir teismo, nekliudytų nustatyti tiesą baudžiamojoje byloje arba nepadarytų nusikaltimų, taip pat būtų užtikrintas nuosprendžio įvykdymas.

3 straipsnis. Kardomasis kalinimas (suėmimas)

Kardomasis kalinimas (suėmimas) yra kardomoji priemonė, taikoma Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka kaltinamajam, teisiamajam, taip pat įtariamajam, jeigu jie padarė nusikaltimą.

4 straipsnis. Kardomojo kalinimo (suėmimo) pagrindai

Kardomojo kalinimo (suėmimo) pagrindus nustato Baudžiamojo proceso kodeksas.

5 straipsnis. Kardomojo kalinimo vietos

1. Kardomojo kalinimo vietos laikyti asmenims, kuriems kardomąja priemone parinktas suėmimas, yra Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos tardymo izoliatoriai (sulaikymo namai). Tardymo izoliatorius steigia ir likviduoja Lietuvos Respublikos Vyriausybė Vidaus reikalų ministerijos teikimu.

2. Tardymo izoliatoriuje vienu metu leidžiama laikyti ne daugiau kaip vieną tūkstantį kalinamųjų.

3. Asmenys, kuriems paskirtas kardomasis kalinimas (suėmimas), gali būti uždaryti į policijos areštines, tačiau ne ilgiau kaip penkiolikai parų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [VIII-1424](#), 1999-11-16, Žin., 1999, Nr. 102-2922 (1999-12-01), i. k. 0991010ISTAI-1424

6 straipsnis. Kardomojo kalinimo vietose laikomi asmenys

1. Kardomojo kalinimo vietose laikomi asmenys, suimti pagal teismo nuosprendį ar nutartį, teisėjo nutartį, taip pat suimti nuteistieji, kuriems nuosprendis įsiteisėjo.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [I-1348](#), 1996-05-28, Žin., 1996, Nr. 53-1249 (1996-06-05), i. k. 0961010ISTA001-1348

2. Kardomojo kalnimo vietose taip pat gali būti laikomi nuteisti laisvės atėmimu:
- 1) asmenys, kuriems nuosprendis įsiteisėjo, iki jų pasiuntimo etapu į pataisos darbų įstaigas;
 - 2) asmenys, kurie įstatymų nustatyta tvarka palikti tardymo izoliatoriuje ūkio darbams;
 - 3) asmenys, palikti tardymo izoliatoriuje arba perkelti į jį iš pataisos darbų įstaigų atlikti tardymo veiksmų baudžiamosiose bylose arba dėl bylų nagrinėjimo teisme;
 - 4) asmenys, perkelti iš pataisos darbų įstaigų dėl patraukimo baudžiamojon atsakomybėn kitoje byloje, jeigu jiems parinkta kardomoji priemonė – suėmimas.

7 straipsnis. Kalnimo tvarkos užtikrinimas kardomojo kalnimo vietose

1. Kardomojo kalnimo vietų administracija užtikrina asmenų kalnimo tvarką kardomojo kalnimo vietose.
2. Kardomojo kalnimo vietų administracija veikia pagal šį ir kitus Lietuvos Respublikos įstatymus bei norminius aktus.

8 straipsnis. Kardomojo kalnimo vietose laikomų asmenų teisinė padėtis

1. Kardomojo kalnimo vietose laikomi asmenys turi teises, laisves ir pareigas, įstatymų nustatytas Lietuvos Respublikos piliečiams, su apribojimais, kuriuos numato Baudžiamojo proceso kodeksas, šis įstatymas ir kalnimo režimas.
2. Kardomojo kalnimo vietose laikomų kitų valstybių piliečių teisinę padėtį nustato Lietuvos Respublikos įstatymai, numatantys šių asmenų teises, laisves bei pareigas, jeigu jie yra Lietuvos Respublikos teritorijoje, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas, šis įstatymas ir Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys, taip pat kalnimo režimas.
3. Draudžiama kalnamąjį kankinti, žaloti, žeminti jo orumą arba žiauriai su juo elgtis. Su kalnamuoju, net ir jo sutikimu, negali būti atliekami mokslo ar medicinos bandymai.

ANTRASIS SKIRSNIS BENDROSIOS ASMENŲ PRIĖMIMO Į KARDOMOJO KALNIMO VIETAS SĄLYGOS

9 straipsnis. Asmenų priėmimo į kardomojo kalnimo vietas procesiniai pagrindai

1. Asmenų priėmimo į kardomojo kalnimo vietas procesinis pagrindas yra:
 - 1) teismo arba teisėjo nutartis skirti kardomąją priemonę – suėmimą;
 - 2) teismo nuosprendis skirti laisvės atėmimo arba mirties bausmę asmenims, kuriems nebuvo parinktas suėmimas;
 - 3) teisėjo sankcija perkelti nuteistąjį iš pataisos darbų įstaigos į tardymo izoliatorių.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [I-1348](#), 1996-05-28, Žin., 1996, Nr. 53-1249 (1996-06-05), i. k. 0961010ISTA001-1348

2. Kalnamų moterų vaikai į kardomojo kalnimo vietas nepriimami.

10 straipsnis. Asmenų priėmimo į kardomojo kalnimo vietas tvarka

1. Kardomojo kalnimo tvarka suimti asmenys iškratomi, daktiloskopuojami ir nufotografuojami, jų turimi daiktai patikrinami. Jiems draudžiama turėti su savimi pinigų bei vertingų daiktų, taip pat tokių daiktų, kurių neleidžiama laikyti kardomojo kalnimo vietose.
2. Paimant pinigus ir daiktus surašomas protokolas, kurį pasirašo pinigus bei daiktus priėmęs pareigūnas ir kalnamasis. Pinigai įrašomi į kalnamojo asmeninę sąskaitą, o daiktai atiduodami saugoti.
3. Apie iš kalnamųjų paimtus pinigus, vertingus bei kitus daiktus kardomojo kalnimo vietos administracija raštu informuoja bylą tiriantį pareigūną arba teismą. Paimti pinigai ir daiktai gali būti prijungti prie baudžiamosios bylos Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka.

4. Daiktų bei reikmenų, kuriuos draudžiama turėti kalinamiesiems, sąrašas pateiktas šio įstatymo 1 priedėlyje.

5. Jeigu kalinamiesiems iki priėmimo į kardomojo kalinimo vietas (tardymo izoliatorius) asmens bylos nebuvo pradėtos, jos pradamos tardymo izoliatoriuose. Kalinamojo asmens bylos sudėtį ir jos vedimo tvarką nustato Kardomojo kalinimo vietų vidaus tvarkos taisyklės.

TREČIASIS SKIRSNIS KARDOMOJO KALINIMO VYKDYMAS

11 straipsnis. Pagrindiniai režimo reikalavimai kardomojo kalinimo vietose

1. Pagrindiniai režimo reikalavimai kardomojo kalinimo vietose yra šie: kalinamųjų izoliavimas, nuolatinė jų priežiūra ir laikymas atskirai šio įstatymo 12 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Kardomojo kalinimo vietų apsaugai ir kalinamųjų priežiūrai naudojamas inžinerinių–techninių apsaugos priemonių kompleksas.

3. Pas kalinamuosius rasti nuslėpti nuo kardomojo kalinimo vietos administracijos pinigai bei vertingi daiktai paimami ir apie tai raštu pranešama bylą tiriančiam pareigūnui arba teismui. Paimti pinigai ir vertingi daiktai gali būti prijungti prie baudžiamosios bylos Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka. Galutinį sprendimą dėl šių pinigų ir vertingų daiktų priima teismas priimdamas nuosprendį.

12 straipsnis. Asmenų laikymas atskirai kardomojo kalinimo vietose

1. Kalinamieji uždaromi kardomojo kalinimo vietų kamerose laikantis šių izoliavimo reikalavimų:

1) vyrai – atskirai nuo moterų;

2) nepilnamečiai – atskirai nuo suaugusiųjų. Nepilnamečius skirstant į kameras būtina atsižvelgti į jų amžių, fizinį ir protinį išsivystymą, dorovines savybes. Išimtiniais atvejais, gavus prokuroro sutikimą, kamerose, kur laikomi nepilnamečiai, leidžiama laikyti suaugusiuosius;

3) moterys, kurių nėštumas daugiau kaip trys mėnesiai, jų pageidavimu – atskirai nuo kitų moterų;

4) asmenys, anksčiau atlikę laisvės atėmimo bausmę, – atskirai nuo asmenų, nebuvo laisvės atėmimo vietose;

5) asmenys, kaltinami arba įtariami padarę sunkius nusikaltimus, – atskirai nuo kitų kalinamųjų;

6) kalinamieji, iki suėmimo dirbę valstybės valdžios, valdymo ir teisėsaugos institucijose, – atskirai nuo kitų kalinamųjų;

7) nuteistieji – atskirai nuo kitų kalinamųjų ir atsižvelgiant į pataisos darbų įstaigos režimo rūšį, nustatytą teismo nuosprendžiu;

8) nuteistieji laisvės atėmimu iki gyvos galvos – atskirai nuo kitų kalinamųjų ir nuteistųjų.

2. Nuteisti mirties bausme asmenys laikomi izoliuoti nuo visų kitų kalinamųjų ir nuteistųjų.

3. Įtariamieji arba kalinamieji toje pačioje byloje laikomi atskirai. Bylą tiriančio pareigūno ar teismo, kurio žinioje yra byla, sutikimu tokie asmenys gali būti laikomi kartu.

4. Nuteistieji, palikti tardymo izoliatoriuose ūkio darbams, laikomi atskirose patalpose.

13 straipsnis. Kalinamųjų teisės

1. Kalinamieji turi teisę:

1) gauti raštišką informaciją apie asmenų, kuriems kardomąja priemone parinktas suėmimas, laikymo kardomojo kalinimo vietose tvarką ir sąlygas, jų teises bei pareigas;

2) turėti su savimi įstatymus, su byla susijusius dokumentus ir užrašus;

3) įstatymų nustatyta tvarka gauti teisinę pagalbą;

4) susirašinėti, kreiptis su pasiūlymais, prašymais (pareiškimais) ir skundais į valstybės institucijas, visuomenines organizacijas ir pareigūnus šio įstatymo 15 straipsnyje nustatyta tvarka;

5) prokuroro, tardytojo, kvotėjo ar teismo, kurių žinioje yra byla, leidimu susitikti su visuomenės informavimo priemonių atstovais;

6) dalyvauti Respublikos Prezidento, Seimo rinkimuose, taip pat referendumuose ir visuotinėse apklausose (plebiscituose);

7) tenkinti savo religinius poreikius, dalyvauti kardomojo kalnimo vietose atliekamose apeigose ir turėti su savimi savo tikybos religinių knygų bei reikmenų;

8) gauti nemokamą medicinos pagalbą;

9) įstatymų nustatyta tvarka sudarinėti civilinius sandorius, išskyrus šio įstatymo 22 straipsnio pirmosios dalies 5 punkte numatytus atvejus;

10) sudaryti santuoką;

11) kasdien vieną valandą pasivaikščioti. Nepilnamečiams ir moterims suteikiami du vienos valandos pasivaikščiavimo per dieną;

12) tinkamai maitintis;

13) gauti siuntinių arba perdavimų, banderolių su spauda ir piniginių perlaidų;

14) pirkti ne grynaisiais pinigais maisto produktų ir būtiniausių reikmenų;

15) naudotis savo drabužiais, avalyne bei patalyne;

16) skaityti, rašyti, žaisti neazartinius žaidimus;

17) naudotis giminaičių arba artimųjų perduotais portatyviniais televizoriais bei tranzistoriniais radijo imtuvais;

18) turėti laikrodžių, pagamintų ne iš brangiųjų metalų.

2. Teisė gauti siuntinių ir perdavimų, taip pat pirkti maisto produktų ir būtiniausių reikmenų asmenims, atliekantiems bausmę laisvės atėmimo vietose, jeigu jiems dėl kitos bylos kardomąja priemone parinktas suėmimas, yra apribojama remiantis taisyklėmis, kurias numato jiems paskirta pataisos darbų įstaigos režimo rūšis.

3. Kardomojo kalnimo vietose laikomi kitų valstybių piliečiai taip pat turi teisę per Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministeriją palaikyti ryšius su savo valstybių diplomatinėmis atstovybėmis ir konsulinėmis įstaigomis bei tarptautinėmis organizacijomis.

14 straipsnis. Kalnimojo teisė matytis su gynėju

Nuo to momento, kai gynėjui leidžiama dalyvauti byloje, kalniamasis turi teisę įstatymų nustatyta tvarka matytis su savo gynėju be pašaliečių. Šių pasimatymų skaičius ir trukmė neribojami.

15 straipsnis. Kalnimojo teisė susirašinėti, teikti pasiūlymus, prašymus (pareiškimus) ir skundus

1. Kalniamieji turi teisę susirašinėti su artimais giminaičiais ir kitais asmenimis. Kardomojo kalnimo vietos administracija gautus kalnimojo vardu laiškus jam įteikia, taip pat kalniamųjų įteiktus laiškus išsiunčia adresatams ne vėliau kaip per tris paras nuo jų gavimo arba įteikimo. Kalnimojo siunčiami laišškai, išskyrus šio straipsnio antroje dalyje numatytus atvejus, taip pat jo vardu gauti laišškai gali būti cenzūruojami.

2. Bylą tiriančiam pareigūnui, teismui, kurio žinioje yra byla, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui, prokurorui, vidaus reikalų ministrui ir Europos žmogaus teisių komisijai adresuoti pasiūlymai, prašymai (pareiškimai) bei skundai išsiunčiami per vieną parą nuo jų įteikimo.

3. Kalniamieji turi teisę tiesiogiai kreiptis į Respublikos Prezidentą, Seimo ar Vyriausybės narį, Seimo kontrolierių, prokurorą arba vidaus reikalų ministerijos atstovą jų lankymosi kardomojo kalnimo vietose metu.

4. Kalniamiesiems draudžiama siųsti anoniminius ar kolektyvinius prašymus (pareiškimus) ir skundus. Jiems taip pat draudžiama kreiptis į valstybės institucijas, visuomenines organizacijas bei pareigūnus su pasiūlymais, prašymais (pareiškimais) ir skundais už kitus kalniamuosius arba ne per kardomojo kalnimo vietos administraciją.

5. Kardomojo kalnimo vietos administracija su iš valstybės institucijų gautais atsakymais supažindina kalniamuosius pasirašytinai per tris paras nuo jų gavimo.

6. Siunčiamų giminaičiams ir kitiems asmenims laiškų pašto išlaidas apmoka patys kalinamieji.

16 straipsnis. Pasimatymų leidimo kalinamiesiems tvarka

Kalinamiesiems pasimatyti su giminaičiais arba kitais asmenimis leidžia kardomojo kalinimo vietos administracija tik bylą tiriančio pareigūno arba teismo, kurio žinioje yra byla, sutikimu. Pasimatymo trukmė nustatoma iki dviejų valandų. Pasimatymai vyksta Kardomojo kalinimo vietų vidaus tvarkos taisyklių nustatyta tvarka.

17 straipsnis. Kalinamųjų teisė į trumpalaikį išvykimą už kardomojo kalinimo vietos ribų

1. Kalinamiesiems gali būti leidžiama išvykti už kardomojo kalinimo vietos ribų ne ilgiau kaip penkioms paroms dėl artimo giminaičio mirties ar sunkios ligos, gresiančios gyvybei.

2. Leidimą išvykti, raštu suderinęs su bylą tiriančiu pareigūnu ar teismu, kurio žinioje yra byla, duoda kardomojo kalinimo vietos direktorius, atsižvelgdamas į kalinamojo asmenybę ir jo elgesį kardomojo kalinimo vietoje. Laikas, kurį kalinamasis buvo išvykęs už kardomojo kalinimo vietos ribų, įskaitomas į kardomojo kalinimo (suėmimo) laiką. Kelionpinigius moka pats kalinamasis arba jo artimieji.

3. Pilnamečiai kalinamieji bylą tiriančio pareigūno ar teismo, kurio žinioje yra byla, nurodymu vyksta su apsauga. Kalinamieji iki 18 metų vyksta su palyda.

4. Tvarką, kuria kalinamiesiems leidžiama išvykti už kardomojo kalinimo vietos ribų, nustato Kardomojo kalinimo vietų vidaus tvarkos taisyklės.

18 straipsnis. Kalinamųjų materialinis buitinis aprūpinimas

1. Kalinamieji laikomi kardomojo kalinimo vietų bendrose, skirtose ne daugiau kaip keturiems asmenims, kameroje arba vienutėse, kuriose užtikrintos reikiamos gyvenimo ir buities sąlygos, atitinkančios Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos nustatytas sanitarijos ir higienos taisykles. Gyvenamojo ploto norma vienam kalinamajam negali būti mažesnė kaip trys kvadratiniai metrai. Kameroje turi būti langas, užtikrinantis natūralią dienos šviesą ir patalpos ventiliaciją.

2. Nėščioms moterims, žindytėms, nepilnamečiams, taip pat ligoniams sudaromos geresnės gyvenimo ir buities sąlygos.

3. Kalinamiesiems turi būti suteikta galimybė naudotis tualetu higienos ir nežeminančiomis žmogaus orumo sąlygomis.

4. Ne rečiau kaip vieną kartą per savaitę kalinamiesiems turi būti suteikta galimybė pasinaudoti pirtimi, gauti išskalbtą patalynę ir apatinius rūbus bei nuolat naudotis kirpėjo paslaugomis. Kardomojo kalinimo vietos administracijai draudžiama reikalauti, kad kalinamasis nusikirptų plikai.

5. Prireikus kalinamiesiems pagal sezoną išduodami nustatyto pavyzdžio drabužiai ir avalynė nemokamai.

6. Kalinamieji maistą gauna pagal fiziologines mitybos normas nemokamai.

7. Asmenims, paleidžiamiems iš kardomojo kalinimo vietos, kelionės į gyvenamąją arba darbo vietą išlaidas apmoka, aprūpina juos maisto produktais arba pinigais kelionei, taip pat skiria vienkartinę iki minimalaus gyvenimo lygio dydžio piniginę pašalpą kardomojo kalinimo vietos administracija Vyriausybės nustatyta tvarka.

8. Kalinamųjų mitybos ir materialinio buitinio aprūpinimo normas nustato Vyriausybė.

19 straipsnis. Kalinamųjų medicinos aptarnavimas

1. Asmenų, laikomų kardomojo kalinimo vietose, sveikatos priežiūra organizuojama ir atliekama remiantis sveikatos apsaugos įstatymais. Kalinamiesiems turi būti užtikrintas tokios pat kokybės ir lygio gydymas, koks užtikrinamas nekalinamiems asmenims.

2. Kardomojo kalnimo vietose organizuojamos sveikatos priežiūros tarnybos, kurių struktūrą, etatų skaičių ir veiklos tvarką nustato Sveikatos apsaugos ir Vidaus reikalų ministerijos.

3. Privaloma nuodugniai patikrinti naujai priimtų į kardomojo kalnimo vietas asmenų sveikatą ir psichiką.

4. Jei kalniamajam reikalinga specializuota neatidėliotina medicinos pagalba, kurią suteikti kardomojo kalnimo vietos sveikatos priežiūros tarnyboje arba laisvės atėmimo vietos gydymo įstaigose nėra galimybių, ji gali būti suteikta Sveikatos apsaugos ministerijos reguliavimo sričiai priklausančiose specializuotose sveikatos priežiūros įstaigose užtikrinus kalniamųjų apsaugą. Tokios medicinos pagalbos suteikimo tvarką nustato Sveikatos apsaugos ir Vidaus reikalų ministerijos.

5. Asmenų, laikomų kardomojo kalnimo vietose, sveikatos priežiūrą organizuoja Sveikatos apsaugos ministerija.

20 straipsnis. Kalniamųjų darbo organizavimas

1. Kalniamieji gali dirbti tik kardomojo kalnimo vietos teritorijoje, jeigu jie sutinka ir leidžia bylą tiriantis pareigūnas arba teismas, kurio žinioje yra byla.

2. Kalniamiesiems draudžiamų darbų ir pareigų sąrašas pateiktas šio įstatymo 2 priedėlyje.

3. Kalniamųjų darbas apmokamas pagal jo kiekį ir kokybę.

21 straipsnis. Kalniamųjų materialinė atsakomybė

1. Kalniamieji atsako už materialinę žalą valstybei, padarytą kardomojo kalnimo vietose:

1) už žalą, padarytą atliekant darbo pareigas, – darbo įstatymų numatytu dydžiu;

2) už žalą, padarytą kitokiais veiksmais, – civilinių įstatymų numatytu dydžiu.

2. Kalniamųjų padaryta materialinė žala išieškoma Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

22 straipsnis. Kalniamųjų pareigos

1. Kalniamieji privalo:

1) laikytis kardomojo kalnimo vietose nustatytos tvarkos;

2) vykdyti teisėtus administracijos reikalavimus;

3) administracijos paskyrimu eilės tvarka budėti kameroje;

4) tausoti kardomojo kalnimo vietos turtą.

2. Kalniamiesiems draudžiama:

1) organizuoti piketus, mitingus ir demonstracijas ir juose dalyvauti;

2) steigti politines partijas bei visuomenines organizacijas ir dalyvauti jų veikloje;

3) kontaktuoti ir bendrauti su asmenimis, laikomais kitose kameroje;

4) vartoti alkoholinius gėrimus arba narkotikus, vartoti be gydytojo leidimo medikamentus, naudoti toksines priemones;

5) pirkti, parduoti, keisti, dovanoti ar kitaip perleisti tiek savo, tiek ir valstybės daiktus kitiems kalniamiesiems, nuteistiesiems ar kardomojo kalnimo vietų darbuotojams; taip pat atlikti mokamas ar kitaip atlyginamas paslaugas tiek kitiems kalniamiesiems ar nuteistiesiems, tiek ir kardomojo kalnimo vietų darbuotojams;

6) daryti tatuiruotes sau ir kitiems asmenims;

7) platinti be kardomojo kalnimo vietos administracijos leidimo rankraščius ir kitus leidinius;

8) kurstyti kitus kalniamuosius ar nuteistuosius atsisakyti vykdyti teisėtus administracijos reikalavimus.

3. Kalniamųjų pilietybės klausimai kardomojo kalnimo (suėmimo) metu nesprenžiami.

4. Kalniamieji, nesilaikantys jiems nustatytų pareigų ir draudimų, atsako pagal šį ir kitus Lietuvos Respublikos įstatymus.

23 straipsnis. Kalniamųjų skatinimo priemonės

1. Kalinamiesiems, jeigu jie dorai elgiasi, kardomojo kalnimo vietos administracija gali skirti šias skatinimo priemones:

- 1) padėką;
- 2) pirmiau paskirtos nuobaudos panaikinimą prieš terminą;
- 3) pasivaikščiojimo trukmės pailginimą;
- 4) pasimatymo trukmės pailginimą.

2. Nuteistiesiems laisvės atėmimu asmenims taip pat gali būti skiriamos skatinimo priemonės ir nuobaudos, numatytos Lietuvos Respublikos pataisos darbų įstatymuose.

24 straipsnis. Kalinamiesiems skiriamos nuobaudos

1. Kalinamiesiems, kurie pažeidžia režimo reikalavimus arba nevykdo pareigų, kardomojo kalnimo vietos administracija gali skirti šias nuobaudas:

- 1) įspėjimą arba papeikimą;
- 2) budėjimą be eilės patalpai tvarkyti;
- 3) atėmimą vienam mėnesiui teisės pirkti maisto produktus ir gauti siuntinius arba perdavimus.

2. Kalinamieji, kurie piktybiškai pažeidinėja režimo reikalavimus, motyvuotu kardomojo kalnimo vietos direktoriaus nutarimu gali būti uždaryti į karcerį iki dešimties parų, o nepilnamečiai – iki penkių parų. Nėščios moterys ir nepilnametės į karcerį neuždaromos, o kitos – tik išimtiniais atvejais.

3. Kalinamiesiems skiriamos nuobaudos turi atitikti nusižengimo sunkumą ir pobūdį. Skiriant nuobaudą negali būti siekiama suteikti kalniamiesiems fizinių kančių arba žeminti žmogaus orumą.

25 straipsnis. Pareigūnai, skiriantys skatinimo priemones ir nuobaudas

Skatinimo priemones ir nuobaudas skiria kardomojo kalnimo vietos direktorius ir jo pavaduotojai. Jų įgalinimus bei skyrimo tvarką nustato Kardomojo kalnimo vietų vidaus tvarkos taisyklės.

26 straipsnis. Kalinamųjų laikymo kardomojo kalnimo vietose trukmė

1. Asmenys, kuriems kardomąja priemone parinktas suėmimas, kardomojo kalnimo vietose negali būti laikomi ilgiau negu Baudžiamojo proceso kodekse numatyti terminai.

2. Nuteistieji, kuriems teismo nuosprendis įsiteisėjo ir kurie turi būti pasiųsti etapu į bausmės atlikimo vietą, gali būti laikomi tardymo izoliatoriuose ne ilgiau kaip dešimt dienų, išskyrus šio įstatymo 6 straipsnio antrosios dalies 2 punkte numatytą atvejį.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

KARDOMOJO KALNIMO VIETŲ ADMINISTRACIJOS

VEIKLA, SUSIDARIUS YPATINGAI SITUACIJAI,

SPECIALIŲ PRIEMONIŲ IR ŠAUNAMOJO GINKLO PANAUDOJIMAS

27 straipsnis. Kardomojo kalnimo vietų administracijos veiksmai, kalniamiesiems paskelbus badavimą ar atsisakius vykdyti teisėtus administracijos reikalavimus

1. Kardomojo kalnimo vietos direktorius arba jo pavaduotojas, kalniamiesiems paskelbus badavimą ar atsisakius vykdyti teisėtus administracijos reikalavimus, privalo nedelsdami išsiaiškinti badavimo ar atsisakymo vykdyti teisėtus administracijos reikalavimus priežastis, kalniamųjų keliamus reikalavimus bei šių reikalavimų teisėtumą. Kardomojo kalnimo vietos direktorius arba jo pavaduotojas privalo apie tai nedelsdami pranešti prokurorui ir imtis įmanomų priemonių teisėtiems kalniamųjų reikalavimams patenkinti.

2. Jei kalinamųjų reikalavimai yra neteisėti, kardomojo kalinimo vietos direktorius arba jo pavaduotojas privalo pats apie tai pranešti kalinamiesiems ir pareikalauti nutraukti neteisėtus veiksmus.

3. Kalinamiesiems, nevykdantiems reikalavimo nutraukti neteisėtus veiksmus, gali būti skiriamos nuobaudos.

28 straipsnis. Kardomojo kalinimo vietos direktoriaus teisės kalinamųjų grupinių veiksmų, šiurkščiai pažeidžiančių kardomojo kalinimo tvarką, atveju

Kalinamųjų neteisėtų grupinių veiksmų, šiurkščiai pažeidžiančių kardomojo kalinimo vietos vidaus tvarką, atveju kardomojo kalinimo vietos direktorius arba jo pavaduotojas turi teisę laikinai, pranešęs prokurorui, sustabdyti:

- 1) kalinamųjų laiškų išsiuntimą bei gautų laiškų, siuntinių, perdavimų ir banderolių su spauda įteikimą kalinamiesiems;
- 2) pasimatymų suteikimą kalinamiesiems;
- 3) maisto produktų ir būtinausių reikmenų pirkimą;
- 4) skatinimo priemonių skyrimą kalinamiesiems.

29 straipsnis. Specialiosios priemonės, jų panaudojimo tikslas ir ribos

1. Šio įstatymo 30–32 straipsniuose numatytais pagrindais ir tvarka kardomojo kalinimo vietose gali būti panaudojamos specialiosios priemonės – antrankiai, tramdomieji marškiniai, guminės lazdos, koviniai imtynių veiksmai, dujos, vandensvaidžiai, tarnybiniai šunys, šarvuočiai ir kita technika.

2. Specialiosios priemonės panaudojamos atsižvelgiant į teisėtvarkos pažeidimo pobūdį, pažeidėjo asmenybę ir konkrečias aplinkybes bei situaciją. Panaudodami specialiąsias priemones, pareigūnai privalo stengtis išvengti sunkių pasekmių.

3. Prieš panaudojant specialiąsias priemones, jei leidžia aplinkybės, asmenys, prieš kuriuos jos bus naudojamos, įspėjami.

4. Specialiųjų priemonių naudojimas privalo būti nutrauktas išnykus jų panaudojimo pagrindui.

30 straipsnis. Antrankių, tramdomųjų marškinių, guminių lazdų, kovinių imtynių veiksmų bei dujų, skirtų asmens apsaugai, panaudojimo pagrindai

1. Kardomojo kalinimo vietos ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų sistemos pareigūnai gali panaudoti prieš kalinamuosius antrankius, tramdomuosius marškinius, gumines lazdas, kovinius imtynių veiksmus bei dujas, skirtas asmens apsaugai, šiais atvejais:

- 1) siekdami apginti kardomojo kalinimo vietos darbuotojus ir kitus asmenis nuo užpuolimo, kurio metu prieš juos naudojamas fizinis smurtas, taip pat norėdami išvaduoti įkaitus;
 - 2) siekdami sulaikyti kalinamąjį, padariusį teisėtvarkos pažeidimą, jei jis nevykdo kardomojo kalinimo vietos darbuotojo teisėtų reikalavimų arba priešinasi jėga;
 - 3) siekdami atremti saugomų objektų bei transporto priemonių užpuolimą;
 - 4) kilus masinėms riaušėms ar grupiniams tyčiniams veiksams, šiurkščiai pažeidžiantiems kardomojo kalinimo vietos vidaus tvarką.
2. Be to, antrankiai naudojami esant šioms aplinkybėms:
- 1) siautėjant – iki nusiramavimo;
 - 2) atsisakius konvojavimo arba sekti į karcerį – konvojavimo metu;
 - 3) bandant nusižudyti ar tyčia susižaloti;
 - 4) paskelbus nuosprendį mirties bausme ir nuteistų mirties bausme asmenų konvojavimo metu;
 - 5) konvojuojant kalinamuosius lėktuve, keleivinio vagono kupe ar automobilyje;
 - 6) konvojuojant sulaikytą pabėgusį kalinamąjį.

3. Minėtas priemones (išskyrus antrankius) draudžiama panaudoti prieš moteris, nepilnamečius bei invalidus su aiškiais invalidumo požymiais, išskyrus atvejus, kai jie patys užpuola arba priešinasi jėga ar ginklu.

31 straipsnis. Tarnybinių šunų panaudojimo pagrindai

1. Tarnybinių šunų kardomojo kalnimo vietose gali būti panaudojami šiais atvejais:

- 1) saugant kardomojo kalnimo vietos teritoriją ir patalpas;
- 2) konvojuojant kalnamuosius;
- 3) apžiūrint kardomojo kalnimo vietų draudžiamas ir šalia esančias teritorijas;
- 4) tikrinant į kardomojo kalnimo vietą atvykstančias ir iš jos išvykstančias transporto priemones bei gabenamus krovinius;
- 5) ieškant paslėptų narkotikų ir toksinių priemonių;
- 6) vykdant pabėgusių kalnamuųjų paiešką ir juos sulaikant;
- 7) siekiant apginti kardomojo kalnimo vietos darbuotojus ir kitus asmenis nuo užpuolimo, gresiančio jų gyvybei ar sveikatai, jeigu kitos panaudotos priemonės negelbėjo.

2. Tarnybinius šunis draudžiama panaudoti prieš moteris, nepilnamečius ir invalidus su aiškiais invalidumo požymiais, išskyrus atvejus, kai jie patys užpuola arba priešinasi ginklu.

32 straipsnis. Vandensvaidžių, specialios paskirties dujų, šarvuočių bei kitos technikos panaudojimo pagrindai

1. Masinių riaušių arba masinio pasipriešinimo kardomojo kalnimo vietos administracijai atvejais, kai juos lydi pogromai, padegimai, įkaitų grobimai ar kitokie tyčiniai veiksmai, šiurkščiai pažeidžiantys kardomojo kalnimo vietos vidaus tvarką, Pataisos reikalų departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus įsakymu prieš kalnamuosius gali būti panaudojami vandensvaidžiai, specialios paskirties dujos, šarvuočiai bei kita technika.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [VIII-151](#), 1997-03-25, *Žin.*, 1997, Nr. 30-707 (1997-04-09), i. k. 0971010ISTAVIII-151

2. Vandensvaidžiai gali būti panaudoti ir kardomojo kalnimo vietos direktoriaus įsakymu.

3. Minėtas priemones draudžiama naudoti prieš moteris, nepilnamečius ir invalidus su aiškiais invalidumo požymiais, išskyrus atvejus, kai jie patys užpuola arba priešinasi šaunamuoju ginklu.

33 straipsnis. Šaunamojo ginklo panaudojimo tikslas, pagrindai ir tvarka

1. Šaunamieji ginklai kardomojo kalnimo vietose gali būti panaudojami, kai visi kiti galimi būdai ir priemonės panaudotos arba kai dėl laiko stygiaus jų panaudoti nėra galimybių.

2. Šaunamieji ginklai panaudojami be perspėjimo šiais atvejais:

- 1) atremiant ginkluotą kardomojo kalnimo vietos ar konvojaus užpuolimą;
- 2) kai kalnamiieji akivaizdžiai užpuola saugomus objektus, kardomojo kalnimo vietos darbuotojus ar kitus asmenis arba daro kitokius tyčinius veiksmus, kurie kelia tiesioginį pavojų šių darbuotojų ar kitų asmenų gyvybei;

3) kai kalnamiieji bando pabėgti naudodamiesi transporto priemonėmis arba bėga iš judančių transporto priemonių;

4) sulaikant ginklu besipriešinantį kalnamių;

5) sulaikant kalnamių, bandantį pabėgti naktį ar kai yra blogas matomumas;

6) masinio pabėgimo iš kardomojo kalnimo vietos metu.

3. Šaunamieji ginklai panaudojami po perspėjimo balsu ir įspėjamojo šūvio į viršų šiais atvejais:

1) saugomų objektų, kardomojo kalnimo vietų darbuotojų ar kitų asmenų užpuolimo metu;

2) kai nežinomi asmenys bando neteisėtai patekti į kardomojo kalnimo vietos teritoriją arba pabėgti iš jos;

3) kai kalnamiieji bando pabėgti iš kardomojo kalnimo vietos arba persekiojant bėgantį kalnamių.

4. Šaunamieji ginklai taip pat gali būti panaudojami Pataisos reikalų departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus įsakymu masinių riaušių ar masinio pasipriešinimo kardomojo kalnimo vietos administracijai atvejais, kai juos lydi pogromai, padegimai, įkaitų grobimai ar kitokie tyčiniai veiksmai, kurie šiurkščiai pažeidžia kardomojo kalnimo vietos vidaus tvarką, jeigu kitomis priemonėmis nutraukti minėtų veiksmų nėra galimybių.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [VIII-151](#), 1997-03-25, *Žin.*, 1997, Nr. 30-707 (1997-04-09), i. k. 0971010ISTAVIII-151

5. Šaunamuosius ginklus draudžiama naudoti tais atvejais, kai gali nukentėti pašaliniai asmenys ir jei netoliese yra lengvai užsidegančių ar sprogstančių medžiagų saugyklos.

6. Šaunamuosius ginklus draudžiama naudoti prieš moteris, nepilnamečius bei invalidus su aiškiais invalidumo požymiais, išskyrus atvejus, kai jie patys užpuola arba priešinasi šaunamuoju ginklu.

7. Apie kiekvieną šaunamojo ginklo panaudojimo prieš asmenį faktą, aplinkybes ir pasekmes nedelsiant pranešama prokurorui.

PENKTASIS SKIRSNIS KALINAMŪJŲ PALEIDIMAS

34 straipsnis. Pagrindai paleisti asmenis, suimtus kardomosios priemonės tvarka

Pagrindai kalnamuosius paleisti iš suėmimo yra šie:

- 1) kardomosios priemonės panaikinimas;
- 2) kardomosios priemonės pakeitimas;
- 3) pasibaigęs įstatymo numatytas kardomojo kalnimo terminas, jeigu jis nepratęstas įstatymo nustatyta tvarka.

35 straipsnis. Kalnamuojų paleidimo tvarka

1. Kalnamuosius paleidžia kardomojo kalnimo vietos direktorius, remdamasis teismo nuosprendžiu ar nutartimi, teisėjo nutartimi, prokuroro nutarimu.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [I-1348](#), 1996-05-28, *Žin.*, 1996, Nr. 53-1249 (1996-06-05), i. k. 0961010ISTA001-1348

2. Pasibaigus kardomojo kalnimo (suėmimo) terminui, kardomojo kalnimo vietos direktorius privalo savo nutarimu paleisti kalnamuojį ir pranešti apie tai bylą tiriančiam pareigūnui.

3. Nuosprendis, nutartis arba nutarimas dėl kalnamojo paleidimo įvykdomi tuoj pat, kai tik juos gauna kardomojo kalnimo vietos administracija.

4. Paleidžiamiesiems iš kardomojo kalnimo vietų asmenims pasirašytinai grąžinami pinigai ir daiktai. Jų prašymu apie tai, kiek laiko jie išbuvo kardomojo kalnimo vietoje, išduodama pažyma.

36 straipsnis. Kardomojo kalnimo vietos administracijos veiklos kontrolė

Kardomojo kalnimo vietos administracijos veiklos kontrolę Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka vykdo Seimo kontrolieriai, prokurorai bei teismai, tirdami kalnamuojų skundus.

37 straipsnis. Kardomojo kalnimo įstatymo įsigaliojimas

Kardomojo kalnimo įstatymas įsigalioja nuo 1996 metų vasario 1 dienos.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Lietuvos Respublikos
1996 m. sausio 18 d.
įstatymo Nr. I-1175
1 priedėlis

KALINAMIESIEMS DRAUDŽIAMŲ TURĖTI DAIKTŲ IR REIKMENŲ SĄRAŠAS

1. Daiktai, gaminiai ir medžiagos, išimtos iš civilinės apyvartos.
2. Visų rūšių šaunamieji ir nešaunamieji ginklai, šaudmenys bei sprogmenys, dujų balionėliai.
3. Visų rūšių transporto priemonės.
4. Pinigai, vertingi daiktai, vertybiniai popieriai.
5. Optiniai prietaisai.
6. Magnetofonai, videomagnetofonai, kompiuteriai (išskyrus kompiuterinių žaidimų aparatus), telefonai.
7. Rankiniai ir kišeniniai laikrodžiai iš brangiųjų metalų.
8. Visų rūšių alkoholiniai gėrimai, kvapai, odekolonai ir kiti gaminiai, kurių sudėtyje yra spirito.
9. Narkotikai, toksinės priemonės ir stipriai veikiantys medikamentai, taip pat nesant gydytojo leidimo – medicininės paskirties daiktai.
10. Spausdinimo mašinėlės, dauginimo ir kopijavimo aparatai.
11. Peiliai, skutimosi priemonės (išskyrus elektrines ir mechanines bei skutimosi aparatus su kasetėmis) ir kiti aštriabriauniai bei smailūs daiktai.
12. Šaltkalvio, staliaus ir kiti įrankiai.
13. Kortos.
14. Fotoaparatai, fotomedžiagos, chemikalai.
15. Dokumentai (išskyrus įstatymų ir kitų teisės aktų, skelbiamų „Valstybės žiniose“, tekstus, teismų nuosprendžių, nutarčių ir nutarimų nuorašus, atiduotų saugoti pinigų, vertingų daiktų kvitus).
16. Topografiniai žemėlapiai, kompasai.
17. Karinė ir kitokia uniforma, jos reikmenys.
18. Kopijavimo popierius.

Priedo pakeitimai:

Nr. [VIII-1424](#), 1999-11-16, *Žin.*, 1999, Nr. 102-2922 (1999-12-01), i. k. 09910101STAIH-1424

1996 m. sausio 18 d.
įstatymo Nr. I-1175
2 priedėlis

KALINAMIESIEMS DRAUDŽIAMŲ DARBŲ IR PAREIGŲ SĄRAŠAS

Kalinamiesiems draudžiama dirbti:

- 1) dauginimo aparatais, radijo ir elektros ryšių perdavimo įrengimais (išskyrus elektros ryšių linijų monteriais dalyvaujant administracijos atstovui);
- 2) pardavėjais, buhalteriais, kasininkais, sandėlių vedėjais;
- 3) medicinos srityje (išskyrus sanitarais);
- 4) fotografais, televizijos, kino ir videooperatoriais;
- 5) autotransporto priemonių vairuotojais;
- 6) produkcijos kokybės kontrolieriais;
- 7) administracinėse patalpose, jeigu jose nėra administracijos atstovo;
- 8) eiti pareigas, jeigu jiems būtų pavaldūs kardomojo kalnimo vietos darbuotojai;
- 9) eiti materialiai atsakingojo pareigas.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1348](#), 1996-05-28, Žin., 1996, Nr. 53-1249 (1996-06-05), i. k. 0961010ISTA00I-1348

Lietuvos Respublikos kardomojo kalnimo įstatymo 6, 9 ir 35 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-151](#), 1997-03-25, Žin., 1997, Nr. 30-707 (1997-04-09), i. k. 0971010ISTAVIII-151

Lietuvos Respublikos kardomojo kalnimo įstatymo 32 ir 33 straipsnių pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1424](#), 1999-11-16, Žin., 1999, Nr. 102-2922 (1999-12-01), i. k. 0991010ISTAIIII-1424

Lietuvos Respublikos kardomojo kalnimo įstatymo 5 straipsnio ir 1 priedėlio pakeitimo įstatymas